

POSTANOWIENIE

Dnia 3 października 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Owczarek

w sprawie z wniosku [...] Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego w W.

przy uczestnictwie T.G. i G. S.A. w W.

o wpis,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 3 października 2019 r.,

na skutek skargi kasacyjnej uczestnika T. G.

od postanowienia Sądu Okręgowego w W.

z dnia 13 czerwca 2018 r., sygn. akt V Ca (...),

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) przyznaje radcy prawnemu H. L., prowadzącemu Kancelarię w W., od Skarbu Państwa Sądu Okręgowego w W. kwotę 120,- (stodwadzieścia) zł, powiększoną o należną stawkę podatku od towarów i usług, tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej urzędu uczestnikowi T.G. w postępowaniu kasacyjnym,**
- 3) oddala wniosek [...] Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego w W. o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

T.G. - uczestnik postępowania w sprawie z wniosku [...] Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego z siedzibą w W. o dokonanie w dziale IV księgi wieczystej nr (...) wpisu wnioskodawcy jako wierzyciela hipotecznego wniósł skargę kasacyjną od postanowienia Sądu Okręgowego w W. z dnia 13 czerwca 2018 r., oddalającego apelację od postanowienia Sądu Rejonowego w W. z dnia 9 stycznia 2018 r., którym uwzględniono wniosek i dokonano żadanego wpisu.

Sąd Najwyższy, oceniając - na podstawie art. 398⁹ § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. - skargę kasacyjną z punktu widzenia podstaw przyjęcia jej do rozpoznania, zważył:

Ustawodawca, wprowadzając skargę kasacyjną jako nadzwyczajny środek prawny służący od prawomocnych orzeczeń, podkreślił, że jej celem jest ochrona interesu publicznego polegającego na ujednoliceniu orzecznictwa sądów i rozwoju judykatury. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. Jego rolą nie jest korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa, nawet gdyby one rzeczywiście wystąpiły. Ocena podstaw przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania następuje w ramach tzw. przedsądu. Sąd Najwyższy bada, czy wskazano i należyście umotywowano przyczyny powołane w art. 398⁹ § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., tj. czy występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub oczywista zasadność skargi kasacyjnej i przyjmuje ją do rozpoznania, jeżeli zachodzi przynajmniej jedna z nich.

Wniosek o przyjęcie skargi uczestnik oparł na przyczynach oznaczonych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. jako istotne zagadnienie prawne i potrzeba wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego w zasadzie powinno

spełniać wymagania stawiane zapytaniu przedstawianego przez sąd drugiej instancji w razie powstania poważnych wątpliwości (art. 390 § 1 k.p.c.), których nie można rozwiązać za pomocą powszechnie przyjętych reguł wykładni prawa (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 maja 2015 r., III CZP 16/15, z dnia 24 października 2012 r., I PK 129/12 – nie publ.). Wątpliwości przedstawione w uzasadnieniu wniosku muszą pozostawać w związku z rozstrzygnięciem sprawy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 listopada 2013 r., III CZP 71/13, nie publ.). Istotne zagadnienie prawne należy jednak postawić w sposób tak ogólny i abstrakcyjny, by mogło być rozpatrywane w oderwaniu od konkretnego stanu faktycznego. Kolejnym niezbędnym elementem uzasadnienia jest wskazanie przepisu prawa, który wzbudził poważne wątpliwości, a także różnych możliwych sposobów jego interpretacji, wynikających z judykatury lub piśmiennictwa, oraz zajęcie stanowiska przez samego skarżącego. Jednocześnie zagadnienie prawne może zostać uznane za istotne tylko wtedy, kiedy Sąd Najwyższy nie wyraził jeszcze stanowiska w danej kwestii, bądź wykazania okoliczności uzasadniających jego zmianę. Przyczyna kasacyjna oznaczona jako potrzeba wykładni przepisów prawa wymaga wskazania, które przepisy mają być poddane wykładni Sądu Najwyższego. Konieczny jest również opis wątpliwości, polegający na zarysowaniu możliwych sposobów jej dokonania, wskazaniu argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, a także przedstawieniu własnej propozycji interpretacyjnej. W przypadku powoływania się na rozbieżności w orzecznictwie należy również, choćby przykładowo, wskazać orzeczenia, w których ten sam przepis prawa byłby odmiennie wykładany, przy czym nie chodzi tu o rozbieżności w wykładni pomiędzy sądem pierwszej i drugiej instancji, które orzekały w danej sprawie.

Sąd drugiej instancji stwierdził, że „...wyciąg z ksiąg rachunkowych sporządzony przez wnioskodawcę i dołączony do wniosku zawiera odzwierciedlenie transakcji dokonanej w zakresie nabycia wierzytelności przysługującej wobec uczestnika postępowania, a co za tym idzie spełnia wymogi wyciągu z ksiąg rachunkowych funduszu sekurytyzacyjnego”. Obie przyczyny wskazane w skardze w istocie pokrywają się co do treści i sprowadzają do wyjaśnienia kwestii, czy wyciągi z ksiąg rachunkowych funduszu sekurytyzacyjnego,

o których mowa w art. 195 ust. 1 pkt 1 ustawy o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi, muszą spełniać wymogi określone w ustawie o rachunkowości oraz rozporządzeniu Ministra Finansów w sprawie szczególnych zasad rachunkowości funduszach inwestycyjnych. Skarżący sformułował też dwa dodatkowe zagadnienia ewentualne, jedno na wypadek udzielenia odpowiedzi twierdzącej: czy w przypadku, gdy wyciągi nie spełniają wymienionych wymagań, sąd może dokonać wpisu zmiany wierzyciela hipotecznego; drugie - na wypadek udzielenia odpowiedzi przeczącej: jakie wymagania co do formy i treści muszą spełniać wyciągi z ksiąg funduszu, by mogły stać się podstawą wpisu do księgi wieczystej. Tak postawione problemy nie poddają się ocenie w aspekcie istnienia przyczyn kasacyjnych uzasadniających przyjęcie skargi do rozpoznania. Skarżący powołał się bowiem ogólnie na obszerne i wielokrotnie zmieniane akty prawne, tj. ustawę z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (jedn. tekst: Dz.U. z 2019 r., poz. 351 ze zm.) oraz rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 24 grudnia 2007 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości funduszy inwestycyjnych (Dz.U. 2007 r., Nr 249, poz.1859). Nie przytoczył przy tym żadnej ich jednostki redakcyjnej ani nie wskazał w jakim brzmieniu dany przepis powinien być stosowany. Nie wskazał ponadto, czy i jakim wymogom nie odpowiadają dokumenty, w oparciu o które został dokonany zaskarżony wpis. Tymczasem publiczny charakter skargi kasacyjnej i ograniczony zakres kognicji Sądu Najwyższego uniemożliwia mu samodzielne poszukiwanie przepisów, które mogłyby być zastosowane i ewentualnie naruszone, oraz poddanie ich antycypacyjnej wykładni.

Zauważyć ponadto należy, że wbrew twierdzeniom uzasadnienia wniosku konieczność spełniania przez wyciągi z ksiąg funduszu wymagań przewidzianych w ustawie o rachunkowości nie budzi wątpliwości. Wyjaśniono to m.in. w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 29 listopada 2007 r., III CZP 101/07 (OSNC 2008, nr 11, poz. 129), w uzasadnieniu której stwierdzono wyraźnie, że zasady prowadzenia rachunkowości przez fundusze inwestycyjne, w tym fundusze sekurytyzacyjne, regulowane są przepisami ustawy o rachunkowości a o tym, czy konkretny wyciąg wskazuje przejście uprawnień na fundusz w sposób spełniający kryteria przewidziane w art. 788 § 1 k.p.c., nie można przesądzić w sposób abstrakcyjny,

lecz badając konkretny wyciąg lub korespondujące ze sobą wyciągi. Art. 195 ust. 1 ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi (jedn. tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 1355 ze zm.), dotyczący podstawy wpisu zmiany wierzyciela hipotecznego w księdze wieczystej był ponadto kilkakrotnie przedmiotem wykładni Sądu Najwyższego (por. m.in. postanowienia z dnia 7 listopada 2014 r., IV CSK 131/14, OSP 2015, nr 11, poz. 106, z dnia 7 listopada 2014 r., IV CSK 103/14, nie publ., wyrok z dnia 1 grudnia 2017 r., I CNP 7/17, z dnia 25 kwietnia 2017 r., V CSK 492/16, nie publ.). W wyrokach Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2013 r., V CSK 329/12 oraz z dnia 16 września 2016 r. stwierdzono wyraźnie, że „Wynikające z art. 244 § 1 k.p.c. w zw. z art. 194 ustawy z 2004 r. o funduszach inwestycyjnych domniemanie zgodności z prawdą danych ujawnionych w wyciągu funduszu sekurytyzacyjnego należy ściśle wiązać tylko z tymi okolicznościami, które według przepisów szczególnych powinny być przedmiotem zapisów w księgach rachunkowych prowadzonych przez fundusz sekurytyzacyjny. Wyciąg z ksiąg funduszu nie może zawierać innych danych ponad te, które ujawniane są w samych księgach rachunkowych według przepisów ustawy z 1994 r. o rachunkowości i przepisów wykonawczych do tej ustawy. Dane ujmowane w księgach rachunkowych funduszu oraz wyciągu z tych ksiąg mogą stanowić dowód jedynie tego, że określonej kwoty wierzytelność jest wpisana w księgach rachunkowych względem określonego dłużnika na podstawie opisanego w tych księgach zdarzenia, np. cesji wierzytelności. Dokumenty te potwierdzają więc sam fakt zdarzenia w postaci cesji wierzytelności. Nie stanowią one jednak dowodu na skuteczność dokonanej cesji wierzytelności oraz istnienia i wysokości nabytej wierzytelności. Okoliczności te, w razie ich kwestionowania przez stronę przeciwną, powinien wykazać fundusz odpowiednimi środkami dowodowymi, zgodnie z ciężarem dowodu wynikającym z art. 6 k.c.”. W uzasadnieniu uchwały Sądu Najwyższego z dnia 29 listopada 2007 r., III CZP 101/07 (OSNC 2008, nr 11, poz. 129) wyjaśniono, że „zasady prowadzenia rachunkowości przez fundusze inwestycyjne, w tym fundusze sekurytyzacyjne, regulowane są przepisami ustawy o rachunkowości”, a „o tym, czy konkretny wyciąg wskazuje przejście uprawnień na fundusz w sposób spełniający kryteria

przewidziane w art. 788 § 1 k.p.c., nie można przesądzić w sposób abstrakcyjny, lecz badając konkretny wyciąg lub korespondujące ze sobą wyciągi”.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu orzeczono na podstawie § 16 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 11 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu. Uwzględniając charakter sprawy, rodzaj dochodzonego roszczenia i sytuację materialną skarżącego Sąd Najwyższy w oparciu o zasadę słuszności odstąpił od obciążenia go kosztami postępowania kasacyjnego należnymi wnioskodawcy (art. 102 w zw. z art. 398²¹ i art. 391 § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.).

as]

jw